

65. obljetnica Knjižnice Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Rijeci

Aleksandra Moslavac, mag. philol. croat.

Knjižnica Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Rijeci

aleksandramoslavac@gmail.com

Knjižnica Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Rijeci tijekom 2018. godine obilježava 65 godina rada i postojanja, a u ovom kratkom osvrtu pokušat ćemo sažeti razvojni put Knjižnice kroz dijakronijski prikaz institucija u okviru kojih je djelovala i osvrnuti se na djelovanje Knjižnice danas. Povijest Knjižnice obilježena je mnogim transformacijama u ustroju matične institucije, a započinje od trenutka osnivanja prve institucije prethodnice današnjeg Filozofskog fakulteta – Više stručne pedagoške škole (VSPŠ), 1953. godine. Usporedo s osnivanjem Više stručne pedagoške škole započinje s radom i odjel Knjižnice, djelujući pri ovoj instituciji sve do 1962. godine, kada dolazi do reorganizacije, a Knjižnica nastavlja s radom u okviru novoosnovane Više industrijsko-pedagoške škole (VIPŠ). Razvoj obrazovnog sustava i društveno-gospodarski čimbenici šezdesetih godina prošloga stoljeća stvorili su potrebu za stručnim nastavnim osobljem s pedagoškim kompetencijama, što je 1960. godine dovelo do utemeljenja prve pedagoške akademije u Hrvatskoj – Pedagoške akademije u Rijeci, pri kojoj se također osniva odjel Knjižnice. Kako su obje ove institucije prethodnice današnjeg Filozofskog fakulteta, tako su i odjeli Knjižnice koji su tada posto-

jali, iako dislocirani, formalno i organizacijski djelovali kao jedna Knjižnica. Osnivanjem Pedagoških akademija u Puli i Gospiću knjižnični odjeli na tim institucijama također se organizacijski priključuju Knjižnici. Dislociranost je nametala specifičnu organizaciju rada te je Knjižnica u godinama koje slijede koordinirala djelatnost u svim segmentima poslovanja na više lokacija. Nadalje, Viša industrijsko-pedagoška škola 1972. godine mijenja naziv u Fakultet industrijske pedagogije (FIP), a Knjižnica i dalje djeluje na dvije institucije, sve do akademske 1977./78. godine, kada se tri Pedagoške akademije integriraju s Fakultetom industrijske pedagogije te nastaje Pedagoški fakultet u Rijeci (PFR). Knjižnica je po prvi puta usustavljena u jednu matičnu instituciju, iako i dalje djeluje na dvije adrese (Rijeka, Omladinska 14 i Ivana Klobučarića 1). Filozofski fakultet u Rijeci konstituira se 1998. godine te djeluje i dalje na navedenim lokacijama, sve do 2011. godine i preseljenja u riječki Sveučilišni kampus. Knjižnica 1 i Knjižnica 2, kako su se do tada kolokvijalno nazivali odsjeci Knjižnice, napokon se ujedanjuju, a Knjižnica se smješta u novoizgrađenu zgradu Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Rijeci, na adresi Sveučilišna avenija 4 (slika 1).

Knjižnica danas predstavlja primjer visokoškolske knjižnice koja poslovanje gradi na suvremenim načelima informacijsko-komunikacijskih znanosti i zahtjevima akademskog okruženja. Prostor Knjižnice (slika 2) smješteni su u suvremeno opremljenoj zgradi Fakulteta, a protežu se na 460 m², što obuhvaća prostor čitaonice (slika 3), prostorije za smještaj fonda i spremište za arhivsku i ostalu građu te urede djelatnika. Fond

*Slika 1. Zgrada Filozofskog fakulteta u Rijeci,
Sveučilišna avenija 4*

Knjižnice (slika 4 i 5) broji 85.196 jedinica građe¹, a sastoji se od monografskih (76.391) i periodičnih publikacija (7.256), magistarskih i doktorskih radova (916) i elektroničke građe (633). Stvarno stanje fonda utvrđeno je akademske 2016./2017. godine, kada je okončana revizija cjelokupnog fonda od osnutka Knjižnice do kraja prosinca 2015. Revizija se, uključujući pripremu, provedbu i izradu zaključnih akata, provodila tijekom nekoliko godina, što je predstavljalo izuzetno zahtjevan poduhvat za sve djelatnike, osobito stoga što je Knjižnica za cijelo vrijeme provođenja revizije bila otvorena za korisnike. Uz klasični fond, važan informacijski izvor je i digitalna zbirka radova pohranjenih u institucijski repozitorij Dabar, u koji je do sada uneseno preko 1100 ocjenskih, stručnih i znanstvenih radova. Re-

¹ Prema završnom Izvješću o radu Knjižnice za 2017. godinu

pozitorij se kontinuirano nadopunjava, s ciljem objedinjavanja cjelokupne znanstvene produkcije studenata i djelatnika Fakulteta, a za pohranjivanje radova, organiziranje i nadzor sadržaja repozitorija zadužene su ovlaštene djelatnice Knjižnice. Načelo otvorenog pristupa relevantnim informacijama i znanstvenim podacima primjenjuje se uvijek kada je to moguće, tako da je većina radova pohranjenih u repozitoriju u slobodnom pristupu, a osim toga, repozitorij je uključen u OpenDoar sustav akademskih repozitorija koji također dopušta slobodan pristup sadržajima.

Slika 2. Posudbeni pult i zbirka referentne građe

Knjižnica nastoji biti kompetentno informacijsko središte fakulteta te promiče aktivan odnos prema korisnicima, sustavno prateći njihove potrebe. S obzirom na to da su korisnici Knjižnice, osim studenata i zaposlenika Filozofskog fakulteta, ostali studenti i akademsko osoblje visokoškolskih institucija s riječkog područja i građani, pristup korisniku je individualan, a temelji se na interpersonalnoj komunikaciji i primjeni informacijskih i edukativnih alata. Ukupan broj korisnika Knjižnice koji su evidentirani u knjižničnom programskom sustavu Crolist od početka primjene računalnog upisa broji 4814 korisnika, od čega je 2120 aktivnih korisnika.

Slika 3. *Prostor čitaonice*

Edukacijski pristup korisniku primjenjuje se već od samog upisa, pri kojemu korisnik dobiva tiskani Informativni vodič i Edukaciju korisnika na CD-u. Uz to, Knjižnica organizira edukacijske radionice za studente prve godine svih studijskih grupa i ostale zainteresirane korisnike tijekom cijele akademske godine.

Kao što je već spomenuto, knjižnično poslovanje temelji se na programskom sustavu Crolist, putem kojega se održavaju baze podataka o korisnicima, fondu, bibliografskim kataložnim zapisima i statističkim pokazateljima o radu Knjižnice te omogućava pristup *online* katalogu. U sustavu Crolist odvija se gotovo cjelokupna računalna posudba knjižnične građe, a u prilog tome govori da je do sada barkodirano 70 % jedinica fonda, što znatno povećava učinkovitost i ubrzava posudbu. *Online* katalog Knjižnice, u kojemu je trenutno pohranjeno 37.000 bibliografskih zapisa, dio je

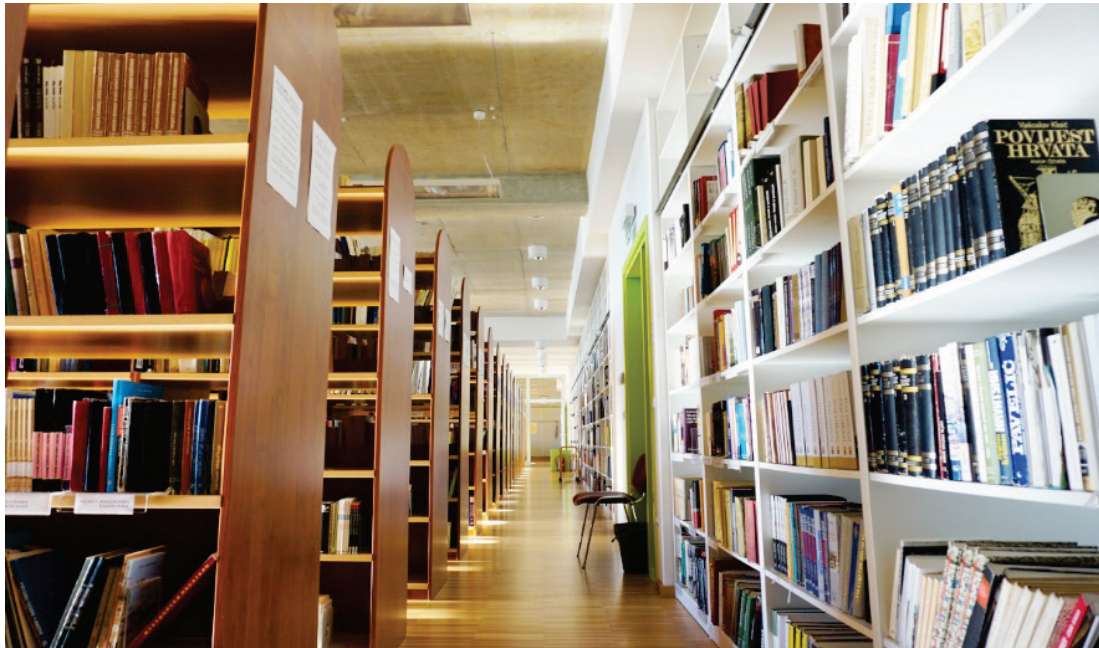
Skupnog kataloga riječkog Sveučilišta i Skupnog kataloga umreženih hrvatskih knjižnica – Crolist, koji na načelima kooperativne katalogizacije okuplja bibliografske i normativne kataložne zapise knjižnica u Hrvatskoj, a u čijoj izradi aktivno sudjeluju i djelatnice Knjižnice. Djelatnice također, sukladno legislativi i potrebama vrednovanja znanstvene produktivnosti, izrađuju dokumente na temelju bibliometrijskih parametara za znanstveno osoblje Fakulteta. Osim toga, od ostalih usluga koje Knjižnica obavlja možemo navesti klasifikaciju bibliografskih članaka prema UDC klasifikaciji, tematska pretraživanja te međuknjižničnu razmjenu koja iz godine u godinu bilježi porast broja zatraženih i posuđenih jedinica.

Informacijsko-komunikacijske tehnologije u radu Knjižnice koriste se u mjeri u kojoj je to omogućeno i na Fakultetu, pa je tako cijeli prostor Knjižnice pokriven Eduroam bežičnom internetskom mrežom, a korisnici mogu pristupiti *web* stranicama Fakulteta i Knjižnice, Ebsco Discovery servisu, svim bazama podataka pretplaćenim na Sveučilištu u Rijeci i *online* katalozima knjižnica. Sadržaji *web* stranice primjereni su potrebama korisnika te osim dobivanja obavijesti i informativnih sadržaja korisnici mogu pristupiti virtualnoj šetnji Knjižnicom i ispuniti Anketu o zadovoljstvu korisnika.

Knjižnica Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Rijeci jedna je od deset visokoškolskih knjižnica na Sveučilištu u Rijeci², čija povijest bilježi 65 godina. Vodeći se mišlju da su visokoškolske knjižnice mjesta pristupa infor-

² Podaci preuzeti iz Upisnika knjižnica Ministarstva kulture RH

Slika 4. *Fond Knjižnice*

macijama, znanju, znanosti i kulturi te da potiču razvijanje društvenih i osobnih vrijednosti kroz svoju obrazovnu i informacijsku funkciju, smatramo da je važno promicati saznanja o radu i djelovanju visokoškolskih knjižnica. Visokoškolske knjižnice specifične su po svojoj ulozi knjižnice u sastavu institucije te je suradnja s ostalim knjižnicama kao i s upravom matične institucije izuzetno važna, kako bi se uvažila sva kompleksnost djelatnosti visokoškolskog knjižničarstva i uzeo u obzir njezin utjecaj na akademsko-obrazovni proces. Stoga je ovaj sažeti prikaz djelovanja Knjižnice Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Rijeci kroz 65 godina mali poticaj za sve ostale osvрте o budućim obljetnicama visokoškolskih knjižnica.

Slika 5. *Fond Knjižnice*

Literatura

1. Filozofski fakultet u Rijeci / D. Stolac (ur.). Rijeka : Filozofski fakultet Sveučilišta u Rijeci, 2000.
2. Ministarstvo kulture RH. Upisnik knjižnica. Dostupno na: <https://www.minkulture.hr/-default.aspx?id=-202> [citirano: 2018-3-10]
3. Pedagoški fakultet Rijeka : 1953-1988. V. Rosić (ur.). Rijeka : Pedagoški fakultet, 1988.
4. Visoka industrijsko-pedagoška škola – 15 godina rada. / F. Starčević (ur.). Rijeka : VIPŠ, 1969.
5. Visoka industrijsko-pedagoška škola Rijeka : 1953-1963. / T. Gjivović (ur.). Rijeka : VIPŠ, 1963.

